

УДК:373.5.042-056.2/3

Володимир Дука
Аспірант Інституту спеціальної педагогіки
і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України
wbh7dww@ukr.net
ORCID: 0000-0002-3573-4130

Volodymyr Duka
Postgraduate of Mykola Yarmachenko Institute of
Special Pedagogy and Psychology of the National Academy
of Pedagogical Sciences of Ukraine
wbh7dww@ukr.net
ORCID: 0000-0002-3573-4130

Інститут спеціальної педагогіки
і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України
м. Київ, Україна
вул. Берлінського 9, м. Київ,
04060, Україна

Institute of Special Pedagogy and Psychology
named Mykola Yarmachenko of the National Academy of Pedagogical Sciences of
Ukraine, Kyiv Ukraine
9 Berlinsky st., Kyiv,
04060, Ukraine

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

NEW UKRAINIAN SCHOOL: EDUCATIONAL ENVIRONMENT FOR CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Анотація У статті здійснено теоретичний аналіз поняття «Нова українська школа» у сучасній педагогічній літературі та обґрунтовано положення щодо реалії і перспективи розвитку освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи. У статті розкриваються етапи становлення сучасної концепції повної загальної середньої освіти України. Наведено аналіз праць сучасної педагогічної науки з проблеми «Нова українська школа». Визначено особливості становлення поняття «Нова Українська школа». Обґрунтовано положення щодо реалії і перспективи розвитку освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи. Окреслено компоненти, якими з боку держави та місцевої громади як повноправного учасника освіти має забезпечуватися успішна організація навчально-виховного процесу,

охарактеризовано 10 ключових компетентностей Нової української школи. Визначено поняття освітньої компетентності. Автор акцентує увагу на тому, що розбудова Нової української школи – це довготермінова реформа, яка реалізується на даному етапі. Її упровадження передбачає наступність дій і відповідне ресурсне забезпечення на кожному етапі, а також враховує загальний контекст суспільних змін

Визначено багатокomпонентну структуру освітньої реформи. Виділено основні структурні компоненти та окреслено систему освіти саме для дітей з особливими освітніми потребами в Новій Українській школі.

Зазначено, що першочерговим є вирішення питання моделювання якісного та ефективного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням концептуальних положень Нової української школи, спрямованого на підготовку дітей до самостійного життя у суспільстві. Наголошено, що освітнє середовище має відображати філософію концепції Нової української школи та освітню програму, оскільки усі діти мають право навчатися у такому середовищі, де забезпечуються їхні потреби – базові потреби, потреби у навчанні, додаткові потреби (для дітей з особливими освітніми потребами). Дано узагальнене визначення поняття «Нова Українська школа», яке є актуальним для даного дослідження.

Ключові слова: «освітня реформа», «освітнє середовище», «ключові компетентності», «повна загальна середня освіта».

Abstract The article provides a theoretical analysis of the concept of "New Ukrainian School" in modern pedagogical literature and substantiates the provisions on the reality and prospects of educational environment for children with special educational needs in the New Ukrainian School. The article reveals the stages of formation of the modern concept of complete general secondary education in Ukraine. The analysis of works of modern pedagogical science on the problem of "New Ukrainian school" is given. As a result of the analysis, the peculiarities of the formation of the concept of "New Ukrainian School" are determined. The provisions on the reality and prospects of development of the educational environment for children with special educational needs in the New Ukrainian school are substantiated. The components that the state and the local community as a full participant in education should ensure the successful organization of the educational process are identified, 10 key competencies of the New Ukrainian School are characterized. The concept of educational competence is defined. The author emphasizes that the development of the New Ukrainian School is a long-term reform that is being implemented at this stage. Its implementation involves continuity of action and appropriate resources at each stage, as well as takes into account the general context of social change

The multicomponent structure of educational reform is determined. The main structural components of the New Ukrainian School are highlighted. The system of education for children with special educational needs in the New Ukrainian school is outlined.

It is noted that the priority is to address the issue of modeling a quality and effective educational environment for children with special educational needs, taking into account the conceptual provisions of the New Ukrainian School, aimed at preparing children for independent living in society. It is emphasized that the educational environment should reflect the philosophy of the New Ukrainian School concept and educational program, as all children deserve to study in an environment where their needs are met – basic needs, learning needs, additional needs (for children with special educational needs). A generalized definition of the concept of "New Ukrainian School" is given.

Key words: "educational reform", "educational environment", "key competencies", "complete general secondary education".

Актуальність дослідження. Нові завдання сучасного реформування освіти щодо навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи (далі – НУШ) відповідають основним сучасним тенденціям розвитку світової педагогічної теорії і практики. Реалізація в останні роки ідеї компетентнісної та особистісно-орієнтованої моделі освіти здійснюється і в галузі освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку та задає основні орієнтири цільовому та змістовному компоненту корекційно-педагогічного процесу.

В Концепції Нової української школи визначено, що незалежно від рівня мобільності, особиста реалізація учасників навчального процесу має забезпечити ключові компетентності, передбачені новим Законом «Про освіту», включаючи інформаційно-комунікаційну компетентність і громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей.

Одним із важливих стратегічних завдань реформування освітньої галузі України є її спрямованість на забезпечення підготовки дитини до повноцінного життя у сучасних соціально-економічних умовах. Особливої актуальності

розв'язання означеної проблеми набуває стосовно дітей з особливими освітніми потребами (далі – ООП). Одним із ключових чинників, які впливають на розвиток пізнавальних, навчальних, соціальних можливостей дітей з ООП є освітній простір, в якому перебуває дитина.

Відтак, першочерговим є вирішення питання моделювання якісного та ефективного освітнього середовища для дітей з ООП з урахуванням концептуальних положень НУШ, спрямованого на підготовку дітей до самостійного життя у суспільстві.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій засвідчив, що досліджувана проблема стала предметом активних обговорень, прогнозів та системних досліджень учених і практиків (Бурова, 2017; Довбня, 2018; Калініна, 2020; Локшина, 2018; Матвєєва, 2018; Маріуц, 2019; Мелешко, 2017; Онаць, 2018 та ін.). В контексті філософської антропології Довбня, 2018 визначає освітню концепцію «Нова українська школа» з позицій «людинорічності» освітнього пізнання та нового підходу до феномена людини, зокрема, подолання методології антропоцентризму. На думку автора, ця освітня реформа полягає у розробленні концептуальних основ державної освітньої політики у сфері середньої освіти як результату комунікації педагогічної спільноти в просторі творчого раціонального дискурсу. Розвиток педагогічних ідей в освіті щодо забезпечення нового рівня гуманізації всіх сфер життєдіяльності людини та розвитку її як особистості знайшов своє відображення в працях таких вчених як Бех, 2006; Зязюн, 2003; Ничкало, 2011; Топузов, 2016; М. Чобітько, 2015; та інших. Світоглядний підхід українських учених до розвитку гуманістичної педагогіки (Бібік, 1998; Савченко, 2003; О. Сухомлинська, 1997;) і психології (Балл, 2008; Помиткін, 2015; ґрунтується на філософії гуманізму, яка розглядає людину як суб'єкта еволюції та найвищу цінність, і знайшов своє вираження у фундаментальних і прикладних педагогічних дослідженнях.

На основі теоретичного аналізу науково-педагогічних праць (Бондаревська, 2000; Краєвський, 2001; Мелешко, 2014; Менг, 2011; Рубцов, 2002; Савченко, 2005 та ін.) визначено, що сутність поняття «освітне

середовище» трактується по-різному: як частина соціокультурного простору; елемент соціуму; зона взаємодії педагогічних систем окремих елементів чи суб'єктів освітніх процесів; цілеспрямовано організована, керована, багатофункціональна, відкрита педагогічна система; багатоструктурна система прямих і непрямих взаємодій педагогів і школярів для реалізації визначених психолого-педагогічних установок; сукупність соціокультурних, психолого-педагогічних, організаційних та інших спеціально організованих в навчальному закладі умов, в результаті взаємодії яких відбувається становлення особистості школяра. Освітнє середовище – це суттєвий елемент соціуму, цілеспрямовано організована, керована, багатофункціональна, відкрита педагогічна система, в межах якої учень загальноосвітньої школи усвідомлює себе як соціально розвинену цілісність (Гонтаровська, 2012).

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз поняття «Нова українська школа» у сучасній педагогічній літературі та обґрунтувати положення щодо реалії і перспективи розвитку освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи.

Методи дослідження: аналіз, порівняння та систематизація законодавчих, науково-методичних, вітчизняних та зарубіжних літературних джерел із педагогіки.

Результати дослідження. В основних документах освітнього законодавства України відсутнє визначення поняття «Нова Українська школа». Так, закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» у переліку термінів та їх визначень поняття «Нова Українська школа» не наводять взагалі. 17 серпня 2016 року Міністерство освіти і науки України оприлюднило для широкого обговорення першу версію “Концептуальних засад реформування середньої освіти”. Цей документ пояснює ідеологію змін в освіті, що закладаються в проєкті нового базового закону “Про освіту” (№ 3491-д від 04.04.2016). Цей законопроект з’явився в результаті громадсько-політичного діалогу тривалістю понад 3 роки. Нові освітні стандарти ґрунтувалися на «Рекомендаціях Європейського

Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (18.12.2006). Еталонні рамки «Рекомендацій» визначають вісім основних компетенцій:

- 1) Спілкування рідною мовою;
- 2) Спілкування іноземними мовами;
- 3) Знання математики та загальні знання у сфері науки і техніки;
- 4) Навички роботи з цифровими носіями;
- 5) Навчання заради здобуття знань;
- 6) Соціальні та громадянські навички;
- 7) Ініціативність та практичність;
- 8) Обізнаність та самовираження у сфері культури.

Усі основні компетенції вважаються однаково важливими, оскільки кожна з них допомагає успішному життю в суспільстві, що будується на знаннях. Багато компетенцій є близькими та пов'язаними: аспекти, які є основними в одній галузі, допомагають іншій. Загальні знання мов, освіченість, здібність до кількісного мислення та обізнаність у сфері інформаційних та комунікаційних технологій – це необхідна основа для навчання, а навчання заради здобуття знань включає всю навчальну діяльність. Еталонними рамками застосовується низка пунктів: критичне мислення, творчість, ініціативність, вміння вирішувати проблеми, оцінка ризику, вміння приймати рішення та вміння конструктивно керувати емоціями.

За результатами діалогу було створено доопрацьовану версію “Концептуальних засад”. 27.10.2016 року Міністерством освіти і науки України було схвалено документ «Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи.» Цим документом визначено 10 ключових компетентностей Нової української школи:

1) Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний

спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2) Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3) Математична компетентність. Культура логічного і алгоритмічного мислення. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4) Основні компетентності у природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формувати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5) Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно- комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

6) Уміння вчитися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя

7) Ініціативність і підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Вміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо.

8) Соціальна та громадянська компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття.

9) Обізнаність та самовираження у сфері культури. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших. •

10) Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Водночас, Концепцією визначено складники, якими з боку держави та місцевої громади як повноправного учасника освіти має забезпечуватися успішна організація навчально-виховного процесу, а саме:

1) Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.

2) Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.

3) Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.

4) Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

5) Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

У Законі України «Про освіту» визначено, що «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору». Законом також визначене поняття компетентності. Відповідно до нього компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. У світовому досвіді склалось розуміння компетентності як інтегрованого результату освіти, присвоєного особистістю.

Отже, сучасні технології навчання переорієнтовано із «засвоєння знань» на формування «компетентностей», що базуються на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти, у рамках якої школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, реалізуючи на практиці принцип дитиноцентризму.

Однією зі складових Нової української школи є створення сучасного освітнього середовища, зокрема багатофункціональних гнучких просторів, що сприяють різним формам роботи, мотивують до навчання. В умовах НУШ передбачено зростання частки проєктної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Відповідно урізноманітнено варіанти організації навчального простору в класі. Крім класичних варіантів, передбачено

використання новітніх, наприклад, мобільних робочих місць, які легко трансформувати для групової роботи. Виділяються окремі приміщення з відкритим освітнім простором. Планування і дизайн освітнього простору школи спрямований на розвиток дитини і мотивації її до навчання. Освітній простір НУШ не обмежується питаннями ергономіки. Організація нового освітнього середовища потребує широкого використання нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання, оновлення лабораторної бази для вивчення предметів природничо-математичного циклу.

Відповідно, освітнє середовище у класах має бути безпечним місцем, де діти відчуватимуть себе захищеними та в безпеці, де відбувається більшість навчальних видів діяльності.

Зазвичай, використовуючи поняття «освітнє середовище», фахівці хочуть наголосити, що навчання, виховання, розвиток та соціалізація дитини відбуваються не тільки під впливом навчальних та виховних дій педагога і не тільки залежно від індивідуально-психологічних особливостей цієї дитини. Ефективність зазначених дій, як і власне навчання та розвиток дитини, завжди відбуваються у певних просторово-предметних, міжособистісних, соціокультурних умовах, які можуть як і сприяти, так і ускладнювати навчання та розвиток дитини під дією педагогічних впливів. Навчально-виховний процес завжди відбувається у певному соціальному та просторово-предметному оточенні, якість якого без сумніву впливає на розвиток та становлення учасників цього процесу та на ефективність його в цілому [3].

На думку Онищук, 2018, успіх якісних змін у Новій українській школі неможливий без вчителя – компетентного, мотивованого, відповідального за кожну педагогічну дію і вчинок. У найближчій перспективі наукова робота вчителя стане системотвірним чинником навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності суб'єктів учіння, підсилить методологічний аспект його професійної підготовки в системі внутрішньошкільної методичної роботи.

В рамках реалізації цієї освітньої реформи відповідно до Закону України «Про освіту» значна увага надається навчанню осіб з ООП, зокрема

інклюзивному навчанню, де наголошується, що навчання здобувачів освіти базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Окрім цього, освітнє середовище має відображати філософію концепції Нової української школи та освітню програму. Усі діти заслуговують навчатися у такому середовищі, де забезпечуються їхні потреби – базові потреби, потреби у навчанні, додаткові потреби (для дітей з ООП). У такому освітньому середовищі є баланс між навчальними видами діяльності, ініційованими вчителем, та видами діяльності, ініційованими самими дітьми. Таке середовище забезпечує можливості дітям робити власний вибір, можливості для розвитку нових та удосконалення наявних практичних навичок, отримання нових знань, розвитку свого позитивного ставлення до інших.

Як зазначають українські вчені (Чеботарьова, Гладченко, 2018), однією з особливостей освітнього середовища для дітей з ООП в умовах НУШ є поєднання та взаємообумовленість його невід’ємних структурних складових, зокрема: «розвиваючий, особистісно орієнтований освітній простір», «адаптивне освітнє середовище», «безбар’єрне освітнє середовище». Відтак розвиваючий, особистісно орієнтований освітній простір презентує наскільки ресурси мають розвиваючий ефект, враховують різноманітні потреби та інтереси дитини, сприяють її життєвому самовизначенню та самореалізації; адаптивне освітнє середовище характеризується наявністю умов для успішного присвоєння досвіду кожною дитиною, з урахуванням її вікових особливостей, внутрішніх ресурсів та індивідуальних можливостей; наявність умов, що сприяють профілактиці небажаних наслідків впливу психофізичних порушень на життєдіяльність дитини.

Будівлі, споруди і приміщення закладів освіти, де навчаються діти з ООП мають відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами.

Право на здобуття освіти дітей з ООП реалізується також мережею закладів спеціальної освіти – спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних

центрів. Так, відповідно до Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр в Україні функціонують такі типи закладів спеціальної освіти:

Спеціальні школи:

- 1) для дітей з порушеннями слуху;
- 2) для дітей з порушеннями зору;
- 3) для дітей порушеннями інтелектуального розвитку;
- 4) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату;
- 5) для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Для дітей із складними порушеннями з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку утворюються такі центри:

1) для дітей, які мають порушення слуху у поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку та/або порушеннями опорно-рухового апарату;

2) для дітей, які мають порушення зору у поєднанні з тяжкими системними мовленнєвими порушеннями чи порушеннями інтелектуального розвитку та/або порушеннями опорно-рухового апарату, та сліпоглухих дітей;

3) для дітей, які мають порушення опорно-рухового апарату у поєднанні з тяжкими системними мовленнєвими порушеннями чи порушеннями інтелектуального розвитку;

4) для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку у поєднанні з тяжкими порушеннями мовлення.

5) багатопрофільні центри.

На думку багатьох дослідників, освітнє середовище має багатокомпонентну структуру, при цьому можуть виділятися такі структурні компоненти: соціальний, просторово-предметний та психодидактичний (Беляєв, 2017); просторово-семантичний (архітектурно-естетичний організація життєвого простору; символічний простір), змістовно-методичний (зміст освіти; методи та форми організації освіти), комунікаційно-організаційний, тобто особливості суб'єктів освітнього

середовища, їх соціальних статусів та ролей; стиль спілкування та викладання; організаційні умови (Кулюткін, 2001).

В умовах реалізації Концепції «Нова Українська школа» використовується загалом аналогічний підхід до визначення структурних компонентів освітнього середовища, що відповідають структурним компонентам освітнього середовища: «Сучасні освітні технології» (технологічний, або діяльнісний компонент, а також, частково, соціально-контактний компонент); «Матеріально-технічне оснащення освітніх установ» (предметний, або предметно-просторовий компонент) та «Навчальна та розвиваюча література» (інформаційний, інформаційно-культурний чи змістовно-методичний компонент).

Порівняльний аналіз зазначених підходів дозволяє виокремити певний інваріант, що передбачає три основні компоненти освітнього середовища: по-перше, матеріальне (предметно-просторове) середовище; по-друге, соціальне середовище (враховуючи інформаційну, культурну, психологічну складові); по-третє, діяльнісний компонент (технологічний або методичний), який поєднує два попередні.

У системі різноманітних «можливостей» в освітньому середовищі, діяльнісний компонент займає центральне місце. Освітнє середовище, можна визначити як простір діяльності суб'єкта. Поряд з цим, часом поняття діяльності визначається через поняття середовища, оскільки діяльність виступає як активна взаємодія людини з середовищем, яка досягає свідомо поставленої мети (Ясвін, 2001).

Повноцінне просторово-предметне наповнення дало змогу заглибитися в роботу над динамічними компонентами освітнього середовища, тобто тими, які залежать від діяльності суб'єктів освітнього процесу. Такими стали соціально-культурний, навчально-виховний та інформаційно-комунікаційний компоненти. У новоствореному освітньому просторі – класі НУШ – вони характеризуються комплексністю впливу на дитину за рахунок їхнього взаємопроникнення, взаємодії та взаємозбагачення. Зокрема, у ньому

створені всі умови для задоволення соціально орієнтованих потреб здобувачів освіти (у спілкуванні та спільній діяльності, самоактуалізації, визнанні, підвищенні самооцінки, творчості тощо), що визначає соціально-культурний компонент

Новий Закон “Про освіту” вперше запроваджує на законодавчому рівні розмаїття форм здобуття освіти. Законопроект передбачає дистанційну, мережеву, змішану форми здобуття освіти в інституціях, екстернатну і сімейну (домашню) форми індивідуальної освіти, педагогічний патронат з належним визнанням результатів такого навчання

Отже, розбудова Нової української школи – це довготермінова реформа, яка реалізується на даному етапі. План упровадження передбачає наступність дій і відповідне ресурсне забезпечення на кожному етапі, а також враховує загальний контекст суспільних змін.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Таким чином, теоретичний аналіз джерел про поняття Нової Української школи дає підстави вважати, що Нова Українська школа – це ґрунтовна освітня реформа повної загальної середньої шкільної освіти, метою якої є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності. Освітнє середовище закладів освіти для дітей з ООП Нової української школи є важливим чинником розвитку особистості учня та професіоналізму вчителів. Адже відповідно до Концепції «Нова українська школа» дизайн навчального середовища повинен враховувати характер діяльності та вікові, фізичні і психологічні особливості учнів

Перспективи подальших досліджень з проблеми реалізації Концепції Нової Української школи, ми вбачаємо в дослідженні та узагальненні проблеми організації освітнього середовища спеціального закладу освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку в умовах НУШ.

Література

1. Чеботарьова, О.В., & Гладченко, І.В. (2018). Методичні підходи до проектування освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*, 14(1) 186-194. Режим доступу: <https://www.spp.org.ua/index.php/journal/issue/view/3/13>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» . Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Онищук, І.А., (2018) Нова українська школа: реалії та перспективи. *Український педагогічний журнал*, (1), 47-53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_1_8
6. Софій, Н.З., Онопрієнко, О.В., Найда, Ю.М., Пристінська, М.С., & Большакова, І.О. (2017). *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Н.М. Бібік (Ред.). Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плетейди».
7. Довбня, В.М., (2018). Нова українська школа: спроба філософсько-антропологічного осмислення. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 22(1), 240-258. Doi: 10.31874 / 2309-1606-2018-22-1-240-258
8. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) Про основні компетенції для навчання протягом усього життя від 18 грудня 2006 року. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221 Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF>
10. Беляев, Г.Ю. (2017) Формирование термина «образовательная среда» в психолого-педагогической литературе конца XX – начала XXI века. Образовательная среда как предмет профессиональной деятельности педагога-воспитателя. *Педагогика, психология, общество: сборник статей международной научной конференции. (г. Москва, 2 сессия – 20 мая 2017 г.)*, (с. 19-26). г. Москва: Издательство РусАльянс Сова
11. Кулюткин, Ю.Н., & Тарасов, С.В (2008) Образовательная среда и развитие личности. *Новые знания*, 1. 24-31. Режим доступу: URL:http://www.znanie.org/gurnal/nl_01/obraz_sreda.html
12. Ясвин, В.А. (2001) *Образовательная среда: от моделирования к проектированию*. Москва: Смысл

References

1. Chebotarova, O.V., & Hladchenko, I.V. (2018). Metodychni pidkhody do proektuvannia osvitnoho seredovyschcha dlia ditei z osoblyvymy osvitnimy potrebamy [Methodical approaches to designing an educational environment for children with special educational needs]. *Osvita osib z osoblyvymy potrebamy: shliakhy rozbudovy – Education of people with special needs: ways of development*, 14(1) 186-194. Retrieved from <https://www.spp.org.ua/index.php/journal/issue/view/3/13> [in Ukrainian]

2. *Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu» – Law of Ukraine "On Complete General Secondary Education"*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian]
3. *Zakon Ukrainy «Pro osvitu». – Law of Ukraine "On Education"*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian]
4. *Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly. – New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform.* Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian]
5. Onyshchuk, L.A., (2018) Nova ukrainska shkola: realii ta perspektyvy [The new Ukrainian school: realities and prospects]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal– Ukrainian pedagogical journal*, (1), 47-53. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_1_8 [in Ukrainian]
6. Sofii, N.Z., Onoprienko, O.V., Naida, Yu.M., Prystinska, M.S., & Bolshakova, I.O. (2017). Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian school: a guide for teachers]. In N.M. Bibik (Eds.). Kyiv: TOV «Vydavnychy dim «Pleiady» [in Ukrainian]
7. Dovbnia, V.M., (2018). Nova ukrainska shkola: sprobа filosofsko-antropolohichnoho osmyslennia [The new Ukrainian school: an attempt at philosophical and anthropological understanding]. *Filosofia osvity – Philosophy of Education*, 22(1), 240-258. Doi: 10.31874 / 2309-1606-2018-22-1-240-258. [in Ukrainian]
8. *Rekomendatsiia 2006/962/IeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady (IeS) Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia vid 18 hrudnia 2006 roku [Recommendation 2006/962 / EU of the European Parliament and of the Council (EU) on core competences for lifelong learning of 18 December 2006]*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text [in Ukrainian]
9. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 bereznia 2019 r. № 221 Pro zatverdzhennia Polozhennia pro spetsialnu shkolu ta Polozhennia pro navchalno-reabilitatsiinyi tsentr [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 6, 2019 № 221 On approval of the Regulations on the special school and the Regulations on the training and rehabilitation center]* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF> [in Ukrainian]
10. Beljaev, G.Ju. (2017) Formirovanie termina «obrazovatel'naja sreda» v psihologo-pedagogicheskoi literature konca XX – nachala XXI veka. Obrazovatel'naja sreda kak predmet professional'noj dejatel'nosti pedagoga-vospitatelja. [Formation of the term "educational environment" in the psychological and pedagogical literature of the late XX – early XXI century. Educational environment as a subject of professional activity of a teacher-educator] *Pedagogika, psihologija, obshchestvo: sbornik statej mezhdunarodnoj nauchnoj konferencii. (g. Moskva, 2 sessija – 20 maja 2017 g.), [Pedagogy, psychology, society: collection of articles of the international scientific conference. (Moscow, 2nd session – May 20, 2017), (s. 19-26).]* g.Moskva: Izdatel'stvo RusAll'jans Sova. [in Russian].
11. Kuljutkin, Ju.N., & Tarasov, S.V (2008) Obrazovatel'naja sreda i razvitie lichnosti. [Educational environment and personal development. *Novye znaniya*, [New knowledge], 1. 24-31. Rezhim dostupu: [URL:http://www.znanie.org/gurnal/nl_01/obraz_sreda.html](http://www.znanie.org/gurnal/nl_01/obraz_sreda.html). [in Russian].
12. Jasvin, V.A. *Obrazovatel'naja sreda: ot modelirovanija k proektirovaniju. [Educational environment: from modeling to design]*. Moskva: Smysl. [in Russian].